

3 Samota v údolí Novoveského potoka / Das Hahnbachtal

Podnámi protéká Novoveský potok, který pramení 5 km severně od tudy v Novoveském rašeliništi a ústí do Rotavy 1 km níže naproti vrátnici ROTAS Strojírny. Původní jméno potoka znělo Heupach (1560), ale během staletí se komolilo, zdrobňovalo a měnilo na Honbach, Halmbach, Hahnbach, Hahnbachl, Hahnbächlein, Mühlbach a Neudorferbach.

Údolí Novoveského potoka a okolní pláně jsou využívány pro pastviny, louky a pole. Plošina nad pravým, západním břehem potoka se jmenovala Mýtina (Holzrode). V jejím názvu zní původní jméno Rotavy - Roda. Nynější zemědělské využívání pozemků je v souladu s historickou tradicí místa. V houští vedle nás se ukrývá ohrazená jáma wolframového dolu Gerhart, zajištěná betonovým krytem. Za ní na pláni trůní halda hlušiny u jámy Adelheide. Zbytku lesa ve strmém břehu potoka se říká Koinův lesík (Koinwäldchen). Levý východní břeh potoka za Marouškovou biofarmou stoupá do Pastýřské pláně (Hirtenebene).

S odlesněnými plošinami kontrastuje strmá zalesněná stráž severně od silnice. Táhne se v délce 13 km až do Nejdku. Horská hradba vznikla vyzdvižením kry podél zlomů. Vyzdvižené části pohoří se říká „Na vysokých lesích“ (auf den hohen Wälden). Proti nám vybíhá Ovčí vrch (Schafberg, 715 m n. m.), jehož les byl zřejmě pastevní. Je oddělen sedlem od severnějšího Prostředního vrchu (Mittelberg, 755 m) a ten dále od Komářního vrchu (Muckenbühl, 951 m).

Rozptýlené rodinné domky Samoty kolem nás patří k historickému jádru Horní Rotavy. Jsme uprostřed sídelní polohy, která se dříve jmenovala Údolí (im Grund). Stejně se nazývala i tato ulice, která sloužila i k přepravě železné rudy. Chalupy Grundu pokračovaly proti proudu Novoveského potoka do strání za nádrž Plivátka, která vznikla úpravou rybníka Grundteich.

Až přejdeme most, vystoupíme do sídelní jednotky, které se od 1628 lidově přezdívalo Na Statku (Am Gut, rotavským nářečím Am Gout). Její pozemky náležely dvorci Winklau, doloženému v Rotavě již 1560. Šlikové na jindřichovickém panství 1598 ustanovili šafářem Hanse von Winklau. Později dvorec koupili bohatí hamerníci Hutschenreutherové a po nich hrabata Nosticové, kteří jej 1696 rozparcelovali a propachtovali poddaným. Statek se skládal ze tří skupin domů. Přední Statek (Vorderes Gut) podél ulice Samota na úpatí Ovčího vrchu se dochoval nejlépe. Patřila k němu Sklářská ulička (Glasergerasse) s trojicí bývalých Sklářských domů (Glaserhäuser). Jméno souvisí s povoláním prvního osadníka. Sklářskou uličku poznáme podle krátké aleje, která ostře zahýbá doleva k lesu. Další části sídelní jednotky Na Statku leží na východním konci Rotavy. Dolní Statek (Unteres Gut) obklopoval rybník zvaný Švajgrák. Horní Statek (Oberes Gut) lemoval silnici do Šindelové.

Zdroje: Bartl 1961, 1963, 1964, Brandl b.d., Braun 2002, IS Rothau 1842, KM Neudorf 1871, KM Hochgarth 1871, Ladwig 1994, Lederer Goldau b.d., Lederer 1969, Riedl-Arch., Riedl in Seitz 1972, P. Rojík, Schaller 1785, Sommer 1847, Spinler b.d., Treixler-Hochmuth in Treixler 1929, Wander- und Wintersportkarte 1934

Unterhalb von uns fließt der Hahnbach (Novoveský potok), der 5 km nördlich im Neudorfer Moor qilt und 1 km von uns neben den Maschinenbauwerk ROTAS in den Rothaubach mündet. Der ursprüngliche Name Heupach (1560) hat sich durch die Zeit auf Honbach, Halmbach, Hahnbach, Hahnbachl, Hahnbächlein, Mühlbach, Neudorferbach und schließlich Novoveský potok geändert.

Das Hahnbachtal und die umliegenden Flächen werden als Wiesen und Heiden benutzt. Die Ebene oberhalb des rechten, westlichen Ufers hieß Holzrode. In ihrem Namen erklingt die uralte Benennung des Ortes – die Roda. Die heutige Nutzung der Grundstücke setzt die traditionelle landwirtschaftliche Nutzung unserer Vorfahren fort.

Im Gebüsch neben unserem Standort verbirgt sich ein umgezäunter und mit einer Betonplatte versiegelter Schacht der Wolframgrube „Gerhart“. Ein Stück weiter am Gipfel der Holzrode thront die Halde der Grube „Adelheide“.

Der Waldrest im steilen Ufer des Baches hieß Koinwäldchen. Das linke, östliche Ufer des Hahnbaches hinter der Biofarm der Familie Maroušek erhebt sich zur Hirtenebene.

Aus der abgeholzten Ebenen erhebt sich der steile Waldhang nördlich der Straße. Er zieht sich 13 km lang bis nach Nejdek und ist durch die Hebung eines Gebirgswalles entlang von tektonischen Spalten entstanden. Der erhobene Teil des Erzgebirges wurde „auf den hohen Wäldern“ benannt. Gegenüber unserem Standort erhebt sich der Schafberg (721 m), hier war vermutlich ein Weidenwald. Schafberg ist von einem Sattel vom nördlicheren Mittelberg (755 m) und vom Muckenbühl (951 m) getrennt.

Die Häuser neben uns an der Straße Samota gehören zum historischen Kern von Ober-Rothau. Unser Standort ist in der Mitte des ehem. Ortsteils „Im Grund“, der sich entlang des Hahnbachtals erstreckte.

Wir bleiben aber auf der „Eisenstraße“ (Samota). Hinter der Brücke steigt die Straße zur ehem. Ansiedlung „Am Gut“ (in Mundart „Am Gout“), die bereits 1628 erwähnt wurde. Auch sie gehörte zum Maierhof Winklau, der schon 1560 urkundlich belegt ist. Graf Schlick in Heinrichsgrün (Jindřichovice) ernannte 1598 einen gewissen Hans von Winklau als Hofmeister. Später erwarb der reiche Hammermeister Hutschenreuther den Maierhof und nach ihm die Familie Nostitz, die ihn 1696 geteilt und an Untertanen verpachtet hat.

Die Siedlung Am Gut gliederte sich in drei Häusergruppen. Nur das Vorderes Gut am Fuß des Schafberges entlang unserer Straße ist teilweise erhalten geblieben. Zu ihm gehörte auch die Glasergerasse mit drei ehem. Glaserhäusern, der Name erinnert an die ersten Siedler. Die Glasergerasse erkennen wir nach einer kurzen Allee, die von der Straße scharf links zum Wald abbiegt.

